

Det man tror er store ting ...

Fortsat fra forsiden

»Alt det som ingen ser«, er næsten selvmodsigende ord ud ad munden på en person, der i den grad er blevet set – i tv, i ugebladene, sammen med sin lige så berømte mand. Kamilla havde alt det, vor tids berømtfikserede kultur holder op for almindelige mennesker som det efterstræbelsesværdige ideal.

»Derfor synes jeg også, at samfundet er på vej et galt sted hen. Alt, hvad de unge gør, skal ses. Det er farligt for én selv at leve et se-mig-liv – som jeg jo også selv har levet. Det var sjovt nok overhovedet ikke det, der talte, når livet var ved at sluttes.

Trang til pebermynte

I starten blev de små tegn på, at noget var frygtelig galt, afskrevet som stress. Det startede med støt stigende træthed – og en ustyrlig trang til pebermynte, der viste sig at være et tegn på en blodprocent så lav, at Kamilla til sidst næsten ikke kunne gå op ad en trappe. Lægerne troede, det skyldtes Krohns syge – en betændelsestilstand i tarmen. Men da hun vågnede op fra operationen, mødte Kaspers alvorlige ansigt hende med en helt anden besked: tyktarmskræft i stadie fire, der havde spredt sig til leveren og lymfesystemet. Lægerne sagde, at chancerne var 90 procent – for at dø.

»Først var jeg fuldstændig paralyseret. Men næsten med det samme bestemte jeg mig til at kæmpe. Jeg er stærkere end kræften – tænkte jeg og så et billede af mig selv som Robin Hood på træstammen, der kæmper med sin kæp mod Lille John.

Og kampen begyndte. Karrieren røg i dybfryseren. Forældrene flyttede fra Viborg til et hus på Frederiksberg fire gader væk for at kunne hjælpe. Og mellem hospitalsbesøgene løb Kamilla til så mange alternative behandlinger, at hun rent faktisk fik stress. »Jeg havde 60 navne på behandlere. Man er i panik og siger ikke nej til noget, der måske kan redde ens liv. Jeg løb fra det ene til det andet og brugte 17.000 kroner om måneden på det. Til sidst måtte jeg sætte mig ned med en ven og luge ud i alt det, der ikke virkede.

Netop vennerne skulle vise sig at blive en redningsplanke af de helt store. De strømmede til med alt fra blomster og breve til tilbud om at komme forbi med mad hver tirsdag. Navnlig de praktiske, helt konkrete tilbud om hjælp til at købe ind, hente dvd'er og den slags, var uvurderlige i en hverdag, der var brudt totalt sammen. Mange af dem satte ligefrem hjælpen i system indbyrdes.

Så var der de gode råd – og de dårlige. Mange fik en ustyrlig trang til at fortælle om alle dem, de selv kendte, der er døde af kræft. Den form for medfølelse fandt Kamilla egentlig ikke opbyggelig. Til gengæld levede hun højt på dem, der mindede hende om, hvor livskraftige de var i hendes familie, og hvor stærk hun altid selv havde været.

NU OG HER. 36-årige Kamilla Bech Holten runder snart 50 behandlinger med kemoterapi og ved ikke, om hun er her om et år. Den situation har lært hende at leve i nu'et og skønne på hverdagens små og nære ting. Foto: Jan Grarup

Og så var der en ven, der skrev: »Husk at leve i nuet. Det er kun, når ens bevidsthed beskæftiger sig med fortiden eller med fremtiden, man kan være ulykkelig. Hvis du virkelig sørger for at være i nuet, kan du ikke være ked af det.

Man trænger til ro

»Det råd var afgørende midt i al elendigheden. Den øvelse gik jeg ind i de næste tre år. Det er en øvelse, som jeg synes, jeg mestrer nu. Ja, jeg får bivirkninger og ved ikke, om jeg er her om et år – men lige nu har jeg det hyggeligt. Som kræftpatient trænger man enormt til ro i sindet. Og det kan man ikke få nogen steder – bortset fra lige nu«, fortæller Kamilla i den varme sol på terrassen, og har tydeligvis ikke tænkt sig at spekulere på det nye kemo-helvede, der begynder om bare tre dage. Evnen til at holde døden ude af bevidstheden er væsentlig mere veludviklet nu end da det begyndte. »I starten vågnede jeg om morgenen og var lykkelig i ti sekunder. Så kom virkeligheden og sygdommen. Det er så forfærdeligt, at det ikke kan beskrives. Man lever midt i sit mareridt.

Kamilla havde dårligt nok modtaget sin næsten-dødsdom, før et andet mareridt begyndte. Kun to dage efter diagnosen ringede Se og Hør – og kort efter fulgte alle de andre blade, der lever af at holde befolkningen løbende informeret om kend-

tes intime liv. Alle forsøgte de at presse Kamilla til at berette om hendes kamp for livet. »Du må hellere selv fortælle os din version af historien, for ellers gør vi det for dig«, lød truslen.

»Jeg følte mig personligt invaderet. Det tog mig i forvejen en måned at fatte, at jeg havde kræft. Og jeg ville gerne have lov til at være alene med det.

Det fik hun lov til – takket være teaterchef Michael Christiansen, der personligt greb ind og brugte sine juridiske muskler til at fortælle Se og Hør og de andre, at hvis de skrev om hendes sygdom, ville de blive trukket igennem samtlige retsinstanser i kongeriget. Det fik dem til at klappe i.

Ganske kort efter læste Kamilla et interview i Weekendavisen med Se og Hørs chefredaktør Henrik Qvortrup. På spørgsmålet om, hvorvidt han overhovedet havde etiske grænser, svarede han: »Jo, det er der selvfølgelig. Jeg kan give dig et eksempel. For øjeblikket ved vi med sikkerhed, at en yngre, meget kendt dansker er alvorligt syg af kræft. Det er en historie, vi ikke bringer.

Hverdag fra helvede

Det var i 2005, og siden er det blevet hverdag. Nok hverdag til, at Kamilla nu tør fortælle åbent om, den hemmelighed, hun i

“**I starten vågnede jeg om morgenen og var lykkelig i ti sekunder. Så kom virkeligheden og sygdommen. Det er så forfærdeligt, at det ikke kan beskrives. Man lever midt i sit mareridt. Kamilla Bech Holten**

starten gjorde så meget for at bevare. En hverdag fra helvede, som nu fortsætter på tredje år.

Før i tiden var man enten død eller rask efter et år. Men mirakuløst og imod alle odds er Kamilla stadig i live – men ikke rask. Det er et ufatteligt pres hele tiden at leve i undtagelsestilstand. Den form for hverdag tærer på omgivelserne. Og nogle af omgivelserne er efterhånden så gennemtærede, at de er brudt sammen:

»Kasper forlod mig under kemobehandling nummer 38. Før da var han blevet fjernere og fjernere. Sådan et sygdomsforløb er den hårdeste prøve, man kan udsætte et forhold for. Der var så meget kærlighed, at jeg troede, den ville overkomme alt. Man er meget privilegeret, hvis andre mennesker vil være der i modgang, også selv om det trækker ud, siger Kamilla og vender tilbage til billedet af Robin Hood og Lille John på træstammen. »I starten var vi to, der kæmpede på træstammen. Når jeg trængte til at hvile, tog Kasper over. Men pludselig står man alene og kæmper hele tiden med sin kæp. Man håber, at en eller anden vil træde op og hjælpe, men man er ikke sikker. Før vidste man, at der stod én – og det var så rart.

Alt det, der betød noget, er væk. Men hun står stadig på benene. Og efter at ha-

ve oplevet, hvad det betyder at have – eller ikke at have – folk, der er villig til at kæmpe for én til den bitre ende, er hun selv blevet en bedre ven. »Folk drømmer om at blive bedømt på deres intentioner. Men de bliver det på deres handlinger. Det er blevet meget vigtigt at være der for mine venner, når det er vigtigt for dem. Som da en ven skulle forsvare en ph.d.-afhandling, som jeg næsten intet fattede af. De fleste af hans venner kom bare til festen om aftenen, og ikke til forsvaret. Men for ham var det i forsvaret, at det gjaldt. Det handler om at skifte fokus væk fra sig selv – det er afgørende for at kunne være glad.

Femte runde med kemo

I disse dage er Kamilla på vej ind i endnu flere måneder med hårtab, træthed og uafbrudt kvalme. Det er femte runde med kemoterapi, for selv om de foregående behandlinger har slået kræften ned, er den indtil nu blevet ved med at vende tilbage.

Folk, der har prøvet kemo, siger, at døden nogle gange kan virke som et attraktivt alternativ. Og de har typisk 'kun' været igennem 10-15 kemobehandlinger. Når Kamilla om nogle måneder er færdig med denne omgang, runder hun behandling nummer 50. Hun aner ikke, hvordan overlevelseschancerne er.

»I øjeblikket ved jeg kun, at jeg kan have det sjovt indtil torsdag (for tre dage siden, red). Derefter starter kemoen igen, og jeg ved, at de næste seks måneder bliver forfærdelige, men måske med lyspunkter indimellem. Måske går det ned ad bakke derefter, og de kommende tre dage viste sig at være de sidste gode dage, jeg havde.

Det er en god dag. Vi sidder i solen og drikker te og spiser chokoladestik, mens solsorten synger. Det er så varmt, at vi sidder i skjorteærmer. Mor er klar med frokosten. Formår man at leve i nu'et, bliver det faktisk ikke meget bedre. Og Kamilla gør alt, hvad hun kan for ikke at opholde sig andre steder end lige nu:

»Jeg tør ikke rigtig lave planer. Jeg vil ikke skuffe mig selv. Hvis jeg bliver rask, skal jeg gøre noget godt for verden. Jeg vil gerne hjælpe andre med kræft, støtte forskningen – gøre en forskel. Men jeg vil ikke være konkret, for det er et stille håb – først og fremmest håbet om at overleve. Men med alt hvad jeg har kunnet holde til fysisk og psykisk, glæder jeg mig til at komme ud og angribe dagen – ud og fyre den af! Men det er drømmen – for det er lidt svært med kemo og drop.

Drømmene må vente, for Kamilla har et fuldtidsjob at passe: kampen mod kræften. Venner, spil og 50'er-møbler fylder resten af tiden ud og er blevet det, der giver livet mening lige nu, hvor job, mand og fremtid alle er en luksus, hun ikke har.

»Sygdommen skræller alting af. Du er kun dig, Du skal arbejde meget med at kunne lide dig selv uden alt det, man lægger ovenpå. Men når man har accepteret sig selv, er det så stor en styrke. Jeg føler mig stærkere nu end nogensinde.

esben.kjaer@pol.dk

Sagens kerne Hvad gør vi med overskuddet af strøm?

Når vi producerer for meget strøm, eksporterer vi den billigt til udlandet frem for at bruge strømmen til alternative løsninger som f.eks. fjernvarme og elbiler.

Hvad er historien?

I onsdags beskrev vi i Politiken, hvordan Danmark sidste år eksporterede gratis strøm til Sverige, Norge og Tyskland svarende til, hvad omkring 18.700 danske husstande forbruger på et år. Fænomenet kaldes overløb og opstår, når det danske energisystem producerer mere strøm, end danskerne kan forbruge. Eftersom vi ikke lagrer den overskydende strøm, bliver den solgt til udlandet via den nordiske elbørs, Nord Pool. Prisen på denne strøm kan være meget lav, og i visse tilfælde nul kroner, f.eks. når et pludseligt stormvejr resulterer i uforudset stor produktion af strøm fra vores vindmøller.

Hvorfor er det nødvendigt at sende strømmen til udlandet?

I Danmark foregår størstedelen af elproduktionen på kulkraftværker og en mindre del via vores cirka 6.000 vindmøller. Når vejret resulterer i en ekstraordinært høj produktion fra vindmøllerne, har vi af tekniske årsager svært ved at skrive tilsvarende ned for kraftværkerne. Prisen på el i Danmark bliver fastsat på

den nordiske elbørs Nord Pool, som også fastsætter elprisen for markedet i Norge, Sverige og Finland. Handlen på Nord Pool sker i princippet som på alle andre børser, og prisen på el kan ændre sig time for time.

På baggrund af udbud og efterspørgsel fra de nordiske elseskaber bliver der hver dag udregnet en såkaldt systempris, som er en elpris for hele det nordiske marked. Men hvis udbuddet af strøm i et område er større end efterspørgslen, f.eks. ved overproduktion fra vindmøller på grund af stormvejr, bliver elprisen i det område lavere end den på forhånd udregnede systempris – og nogle gange nul kroner. Omvendt kan prisen også blive højere end systemprisen, hvis udbuddet i et område er mindre end efterspørgslen.

Nord Pool er delt op i seks områder, som er internt forbundne ved hjælp af transmissionskabler. De seks prismsråder er Sverige, Finland, Nordnorge, Sydnorge, Østdanmark og Vestdanmark. Når prisen på strøm er nul kroner i et område, bliver strømmen stadig solgt til den elpris, der gælder i nabolandet. Prisforskellen mellem Danmark og nabolandet deles mellem de to lande, i Danmarks tilfælde Energinet.dk, så det er reelt set

vindmøllejerne, der taber penge, når strøm fra vindmøllerne bliver sendt til udlandet gratis.

Sidste år modtog Danmark ikke nogen strøm fra Norge og Sverige for nul kroner, da de to lande i høj grad baserer deres elproduktion på vandkraft og atomkraft, som de har lettere ved at tænde og slukke for efter behov. I 2007 modtog vi ca. 12.000 megawatttimer strøm fra Tyskland til en pris på nul kroner, hvilket svarer til cirka en syvendedel af vores eksport af strøm til samme pris.

Hvad gør politikerne?

Politikerne har vedtaget en lov, der per 1. januar i år gjorde det muligt at bruge overskudsstrømmen til danske fjernvarmesystemer. Man nedsatte afgifterne på fjernvarme produceret på overskudsstrøm. Afgiftsfrigørelsen gælder imidlertid kun i fire år, og energiselskaberne vil derfor ikke investere de fornødne millionbeløb i varmesystemerne, hvis de ikke er garanteret, at lovgivningen bliver permanent.

Når ordningen er midlertidig, er det, fordi der politisk er delte meninger om princippet i at benytte elektricitet til at producere fjernvarme.

»Strøm er energi af høj kvalitet, som kan bruges til alt muligt, og derfor har der hersket en tankegang om, at man må ikke bruge strøm til at varme vand med. Men så er omkostningen, at man er nødt til at have nogle kulkraftværker kørende

Arkivfoto: Jonas Prymer Andersen

for at få varme i radiatorerne, og det strider sådan set både imod vores ønske om vedvarende energi og CO₂-besparelse», vurderede Richard B. Larsen, underdirektør i Dansk Industri, til Politiken i onsdags. Skatteminister Kristian Jensen (V) siger

til Politiken, at han vil arbejde for at gøre afgiftsfrigørelsen permanent, som DONG Energy, Vattenfall og Dansk Industri har efterlyst.

Politikere og interesseorganisationer diskuterer andre løsninger på overskudsstrømmen end fjernvarme. Flere danske

politikere har blandt andet foreslået at udbrede brugen af elbiler, som kan blive opladet om natten, når strømmen fra vindmøllerne både er billig og i overskud. Andre har foreslået, at man installerer batterier i de danske hjem, der ligesom elbilerne kan lade op om natten, når der overproduceres strøm.

Hvorfor er debatten om overskudsstrøm overhovedet relevant?

EU-kommissionen har en målsætning om, at 30 procent af energiforbruget i Danmark i 2020 skal stamme fra vedvarende energi, herunder vindmøllekraft. I forbindelse med denne vindmølleudbygning i Danmark skal der træffes beslutninger om, hvordan den stigende mængde strøm fra vindmøller skal forvaltes, når produktionen overstiger det aktuelle forbrug. Strøm produceret fra vindmøller er CO₂-venligt, og hvis fjernvarme bliver produceret med denne strøm – i stedet for strøm fra fossilt brændsel – vil det umiddelbart være mere miljøvenligt, argumenterer fortalere for denne fremgangsmåde.

Diskussionen har mange facetter og lige så mange interessenter. Den er slet ikke slut.

frederik.pedersen@pol.dk

Hver uge vil vi i Sagens Kerne tage et af ugens nyhedsemner op for at belyse, hvad sagen egentlig handler om.